

GÜNCEL SOSYAL HİZMET ÇALIŞMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KIRLIOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin TEKİN

SOSYAL HİZMET ÖĞRENCİLERİNİN OTANTİK KİMLİK VE MANEVİ YÖNELİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Ayşe Nur Boz, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aysenur.boz@karatay.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Demet Akarçay-Ulutaş, KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, demet.akarcay@karatay.edu.tr

GİRİŞ

Toplumun tüm üyelerinin ihtiyaç ve sorunlarına odaklanan, her bireyi biyopsikososyal boyutlarıyla ele alan sosyal hizmet disiplininin odağında, insanların gelişim kapasitelerini arttırmak, kaynak ve hizmetlerle buluşturmak ve iyilik hallerine bu sayede katkıda bulunmak yer almaktadır. Her insanın kendi sorumluluklarını alabilen ve seçimlerini yapma özgürlüğünü elinde bulunduran bireyler olduğunu söyleyen sosyal hizmet disiplini, müracaatçılarının kendilerini tanımalarına ve hayatı anlamlandırmalarına yönelik müdahalede bulunmaktadır. Temel çalışma odağı insan ve insanın iyilik halini sağlamak olan sosyal hizmet, Alptekin (2016) tarafından “biyopsikososyal boyutlarıyla bireyin bütünlüğü ve çevresiyle olan etkileşimi ile bu etkileşimde ortaya çıkabilecek psikososyal nitelikli ihtiyaç ve sorunlara odaklanan; toplumun üyelerinin sağlıklı, yeterli ve sosyal fonksiyonlarını daha etkili bir biçimde yerine getirir bireyler haline dönüşmelerini sağlamayı amaçlayan bir meslek ve disiplin” şeklinde ifade edilmektedir.

Bireyin yaşamı hakkında en doğru kararı verecek kişinin müracaatçının kendisi olduğunu savunan sosyal hizmet uzmanlarının eğitim sürecinden başlayarak kendilerini geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Müracaatçılarının kendi kaderlerini tayin etme hakkı çerçevesinde yaklaşan ve onlara özgür bireyler olarak sorumluluk alabilme yetisi kazandırma amacıyla olan sosyal hizmet uzmanlarının öncelikle kendi bireysel kimliklerini inşa etmeleri, karar ve davranışlarının sorumluluklarını alabilmeleri ve kendi yaşamlarını anlamlandırmaları gerekmektedir. Sosyal hizmet mesleğinin; insanların problem çözme ve gelişme kapasitelerini artırmak; kaynak ve hizmetlerle müracaatçıları buluşturmak, sistemlerin insancıl ve etkili bir şekilde işlev sürmesini sağlamak ve sosyal politikalara katkıda bulunmak üzere dört temel amacı bulunmaktadır (Landon ve Feit, 1999). Sosyal hizmet mesleğini diğer meslek gruplarından ayıran en önemli özellik çevresi içinde bireye odaklanmasıdır (Sheafor ve Horesji, 2014). Bu odak çerçevesinde sosyal hizmet uzmanı bireyi bir bütün olarak biyolojik, psikolojik, entelektüel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla ele almakta ve bireyin yaşam becerileri, kendisi ve çevresiyle ilgili düşünceleriyle, amaçlarıyla ve manevi anlamlandırmalarıyla ilgilenmektedir.

Sosyal hizmet mesleğinin uygulama alanları çok çeşitli olmakla birlikte, temelde yoğunlaşılan konular adaletsizlik karşısında hissedilen anlamsızlık, baskı ve ayrımcılıktır (Fraternali, 1998). Sosyal hizmet disiplini, her insanın özgür, kendi sorumluluklarını alan ve seçimlerini yapabilen bireyler olduğunu söylemekte ve bu bağlamda da bireylerin kendilerini tanımalarına ve yaşamın anlamına ulaşmalarına vurgu yapmaktadır (Çelik, 2017). Sosyal hizmet disiplininde sıklıkla altı çizilen özgür seçim ve özgür eylem, bireysel kimliğin tanınması, müracaatçının öznel gerçeklik algısını kabul etme ve müdahaleye o noktadan başlama, tüm otantik düşünce unsurlarını içermektedir. Krill (1978) sosyal hizmet sürecinin işlevinden şöyle bahsetmektedir (Fraternali, 1998): “Varoluşçu sosyal hizmet uzmanlarına göre patoloji, gelişimin yakalanması değil, gelişimin öz-seçimle bozulmasıdır. Müracaatçılar, gelişimlerini engelleyen herhangi bir durumla karşılaştıklarında doğal olarak kendilerini koruma çabasına girerler ve bu hayal kırıklığı ile sonuçlanır. Kendini koruma çabaları, suçlama, geçmişe bağlı kalma ve kaderin pasif kabulüyle özgürlüğü gasp etme şeklinde değişime direnmede otantik olmayan tutumları içermektedir. Bu noktada sosyal hizmet uzmanının rolü, müracaatçıyı bir bütün, otantik ve biricik insan olarak ele alıp, söz konusu koruma çabaları ile hayal kırıklığını deneyimlemesine yardımcı olmaktır. Çünkü kendini kandırma ve kötü kader, seçim özgürlüğünün yadsınmasına neden olabilir. Bu nedenle, sosyal hizmet uzmanının müracaatçının değişme kapasitesini görmesini sağlaması gerekir.” İnsanın sorunlarını çözümleyip, ihtiyaçlarını ortadan kaldırabilmesi için bireyin kendi katılımı odağında çalışan sosyal hizmet, bireyin yaşamı hakkında karar alacak tek ve en doğru kişinin, müracaatçının kendisi olduğunu savunmaktadır. İnsanı bütüncül bir açı ile ele alan sosyal hizmet disiplini, bireyin özgürleşmesi, potansiyelinin ortaya çıkarılması ve desteklenmesi ile iyilik halinin sağlanması ve bireyin anlamlı bir yaşam hedefine ulaşması amaçlanmaktadır (Çelik, 2017). Sosyal hizmet uzmanlarının, kendi kimlik ve yaşamlarını anlamlandırma biçimleri, mesleki uygulamalarda

etkin bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda sosyal hizmet eğitiminin, bireylerin kimliklerini inşa etme ve hayatlarını anlamlandırma sürecinde güçlendirici bir katkı sağlaması beklenmektedir. Sosyal hizmet uzmanları; eğitim sürecinden başlayarak kişisel olarak kendilerini sürekli geliştirmek, mesleki yeterlilik ve deneyimlerini artırmak, kazanılan birikimleri toplumun ve insanların yararına uygulamaya dönüştürmek sorumluluğundadır (Duyan, 2003). Bir bütün içinde, kendi kaderini tayin eden ve tüm eylem ve düşüncelerinin sorumluluğunu alabilen, özerk ve kendi kimliğini inşa etmiş birey hedefinde olan sosyal hizmet müdahalelerinin uygulayıcısı olmaya aday konumunda bulunan sosyal hizmet öğrencilerinin, müracaatçılarına kazandırmayı amaçladıkları bu niteliklere sahip olması beklenmektedir.

Otantik Kimlik

Literatürde “özgünlük” olarak da ifade edilebilen (Sarıçalı, 2014; Aydoğan ve ark., 2017) otantiklik kavramı, Yunan felsefesindeki öğretilerden günümüzde varoluşçu psikoloji ve pozitif psikoloji çalışmalarına kadar uzanan bir sürece sahiptir. On dokuzuncu yüzyıla doğru özellikle varoluşçu felsefenin önemli isimlerinden olan Heidegger, otantik kavramının anlaşılmasında oldukça önemli bir role sahiptir. Heidegger'e (1962) göre kişinin kendi kimliğini ve varlığını anlamlandırması otantik bir varoluş olarak ifade edilmektedir (Aydoğan ve ark., 2017). Yirminci yüzyılın ortalarında Maslow (1968), otantikliği; kendini gerçekleştirme kavramı bağlamında ele almakta ve ‘kişinin özgürlük, dürüstlük, ‘mış gibi’ davranmama ve bahane uydurmama gibi özelliklere sahip olması’ şeklinde tanımlamaktadır (Maslow, 2001).

Kernis ve Goldman (2005) tarafından kavramsallaştırılan otantiklik, kendini gerçekleştirme ve bireyin tüm fonksiyonlarıyla, yeni yaşantılara açık, anı yaşayan, kendi içsel deneyimlerine güvenen, özgür ve yaratıcı olma haliyle tanımlanmaktadır. Bu bağlamda otantiklik kavramı bireyin inançları, söylemleri ve davranışlarıyla tam bir tutarlılık içinde olmasını vurgulamaktadır (Bowens, 1999). Son yıllarda, otantik kimliğin online ortamlarla bağlantılı olarak kullanıcıların katıldıkları ortamlar ve kullandıkları bağlantılarda görünen çevrimdışı kimliklerini (resmi adı, adres, ırk, din, siyasi görüş gibi) ifade eden yeni bir boyut kazandığı görülmektedir (Kimmons, 2014). “Otantik” ve “sahte” kimlikler arasında online sınırların ortaya çıkması ve belli yaptırımların yürütülmeye çalışılmasıyla bu kavram, toplumsal normlar ve kültürel uygulamalar da göz önünde bulundurularak yeniden düşünölmeye başlanmıştır. Özellikle cinsel yönelim ve toplumsal cinsiyet algılarındaki farklılıklardan dolayı bireylerin özgün kimliklerini kullanmaktan ziyade sahte kimliklere ya da kendilerini dolaylı bir şekilde ifade eden resmi olmayan kimlik tanımlamalarına yöneldikleri görülmektedir (Haimson ve Hoffman, 2016). Klenke (2007) çalışmasında Sarah Ban Breathnach’ın “otantik benlik, ruhun görünür halidir” şeklindeki ifadesini alıntılıyarak Terry’nin (1993) otantiklik tanımının kişinin bireysel olarak hatalarını, zayıf yönlerini ve kendine sakladığı sırlarını kabullenmesi ve kendi gerçekliklerini kurgulaması olarak içinin doldurulduğunu ifade etmektedir. Bunun yanında, bireylerin dahil oldukları kültürel ve ahlaki normlar nedeniyle otantik kimlik tanımlamalarının değişime uğradığı, olduğundan farklı görüldüğü ya da bilinçli olarak saklandığı da görülebilmektedir. Özellikle, lezbiyen, gay, biseksüel, transeksüel (LGBT) bireylerin toplumun homofobik tutumları nedeniyle dışlanmaya maruz kaldıklarından dolayı kimlik tanımlarını özgün bir şekilde yapmadıkları vurgulanabilmektedir (Walsh ve Crepeau, 1998). Yapılan çalışmalar, otantiklik eğiliminin psikolojik iyilik haliyle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Lenton ve ark., 2016). Otantik eğilimi yüksek olan bireylerin sorunlarla ve stresle başa çıkma becerilerinin gelişmiş olduğu ve daha az depresyon belirtisi gösterdikleri ifade edilebilmektedir (Impett ve ark., 2008; Wood ve ark., 2008). Otantiklik eğiliminin düşük olması ise yaşam korkusu, zayıf bir karakter örüntüsü ve kendilik farkındalığının olmayışının yanı sıra psikososyal kişilik bozukluklarına işaret edilebilmektedir (Martens, 2005). Otantik kişilerin yaratıcılık, sahicilik gibi olumlu kişilik özelliklerine sahip oldukları ve anda kalmayı başararak yaşamdan daha fazla doyum aldıkları bildirilmektedir (Orange, 2002; Thomaes ve ark., 2017).

Erickson (1995), otantikliği bireysel değerlere bağlılık olarak tanımlarken bu kavramın bireyin toplumda dahil olduğu etnik, ulusal, dini gruplara ya da toplumun sosyal kimlik tanımlamasına göre de şekillendiği bilinmektedir (Lewis, 2013). Dolayısıyla, kültürel yapıyla birlikte geçirilen eğitim sürecinin, ders içeriklerinin ve eğitimcilerin yönlendirme ve danışmanlıklarının öğrencilerin kapasitelerini geliştirmek şeklinde olan katkılarının yanında otantik kimlik kazanımlarını da şekillendirdiği söylenebilmektedir (Fleischer, 2005). Otantik kendilik ifadesini kullanarak kavramın tanımını genişleten Taylor (1991), her benliğin biricikliğine ve karar verme özgürlüğüne vurgu

yapmıştır (Sointu ve Woodhead, 2008). Bu anlamda, otantik kendilik içsel doygunluğun verdiği mutluluğun ve kendini gerçekleştirmenin temel bir bileşeni olarak değerlendirilebilmektedir (James, 2015). Buradan hareketle, sosyal hizmet uygulama sürecinde uzmanların kendilik tanımlarının karar verme noktasında müracaatçının faydasını üst düzeye taşıyacak uygulamalar şeklinde görülebileceği çıkarımı yapılabilmektedir. Bu kazanımın bireyin aile yapısı, sosyal çevresi ve dinamikleri, dahil olduğu çevrenin kültürel özellikleri gibi faktörlerden etkilenerek şekillenebileceği gibi sosyal hizmet eğitim sürecinde özellikle beceriye yönelik uygulamalarla da çerçeveslenebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, ergenlik süreci içinde olan üniversite öğrencilerinin kimlik kazanım aşamasında, benliklerini tanımaya yönelik çalışmaların yürütülmesi mesleki uygulamalarda da kendini gösterebilecektir. Hall ve Theriot (2016), Perry ve Tate-Manning (2006), Bolea (2012), Jani ve ark. (2016) tarafından vurgulandığı üzere, sosyal hizmet eğitim sürecinde öğrencilerin kişisel değerlerini ve kendi benliklerine ait tanımlamaları yapmaları, kişilerarası etkileşimlerde ve uygulamalarda farkındalığı ve verimliliği yüksek çıktılar elde etmelerini sağlayabilecektir.

Manevi Yönelim

İnsanlığın var olduğu andan itibaren bireyler, varlıklarını anlamlandırma üzerine fazlaca düşünmüş, kendi varlıklarına ve dünyaya anlamlar atfetmeye çalışmış, bu doğrultuda da bazen bilimi bazen de maneviyatı anlam kaynağı olarak ele almışlardır (Kızıllırmak, 2015). Tinsel, ruhani anlamlarına gelen manevi kelimesi zaman içerisinde yapılan çalışmalarla içeriğini genişletmiş ve bireyin kendini tanıması, nihai olgunluğa erişim süreci ve benlik ötesinin ayırdına varma anlamlarını da kazanmıştır (Cloninger ve ark., 1993). Maneviyatı tanımlama noktasında mistik inançlarla bağlantılı olan dini öğretilerle arasındaki farkın kavranması büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda, sosyal hizmet alanında ilk din tanımını yapan Sue Spencer (1957), dini öğretileri temel alan bir insanı, evrenin olumlu doğası ve insanın kendi uçlarını ilerletmesinin yanı sıra yerine getirilmesi gereken görevleri ifade eden ve bireye bir dereceye kadar rahatlık ve güç sağlayan bir inanca sahip birey olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, dini ritüeller, dogmalar, inançlar, mezhepsel kimlikler de dahil olmak üzere dışa doğru yansıyan inanç biçimini ifade ederken maneviyatın yüksek bir gücün hissedilmesinden gelen içsel duyguları ve deneyimleri işaret ettiği yorumu yapılabilmektedir. Genel bir çıkarımla, maneviyatın doğası gereği eklektik ve kapsayıcı olduğu söylenebilmektedir (Bullis, 1996).

Elkins (2001), maneviyatın evrensel olduğu, insani bir fenomen olarak var olduğu, fenomenolojik olduğu, iç güce yanıt bulabilme kapasitesi taşıdığı ve gizil bir enerji olarak tanımlanmaktadır (Kasapoğlu, 2017). Siporin (1985) ve Brower (1984) tarafından savunulduğu üzere, maneviyat dini öğelerden ayrı olarak dini olmayan göstergeleri ve ifadeleri de içermektedir. Bu anlamda, maneviyatın anlam ve içeriğe, kişilerarası ahlaki ilişkiler üzerinden amaçlarına ve asıl gerçekliğe ilişkin arayışına karşılık geldiği vurgulanmaktadır (Canda, 1988). Çayır ve Emhan (2010) manevi inanç sisteminin, bireylerin yaşamlarını anlamlandırmasının yanı sıra stres azaltıcı ve ruh sağlığını koruyucu etkilere sahip olduğunu ifade etmiştir. Manevi iyilik hali yüksek olan bireylerin, kendini gerçekleştirme ve yaşamdan doyum alma gibi özellikler gösterdiği bilinmektedir (Korkut-Owen ve Owen, 2012).

Maneviyatın sosyal hizmet uygulamalarında müracaatçıların maneviyat ihtiyacı, uzmanın öz farkındalığı, manevi inançların ve kurumların kaynak olarak kullanılması, gruplardaki manevi çeşitliliğin genişletilmesi, manevi ve dini liderlerle iş birliği şeklinde kendine yer bulduğu bilinmektedir. Bu noktada, sosyal hizmet uzmanının hem kendisi hem de müracaatçısı için kendilik algısını etkileyen değerlerin ve inançların farkında olması büyük önem taşımaktadır (Gilbert, 2000). Maneviyat ve din konularının özellikle kayıp yaşayan ya da terminal dönem hastalıklara sahip olan müracaatçılar için önemini giderek arttığı ve maneviyatın uygulamalarda doğrudan kullanımının sosyal hizmetin amaçlarıyla oldukça uyumlu olduğu vurgulanmaktadır (Furman ve ark., 2004). Gilligan ve Furness (2006) tarafından yapılan çalışmada, sosyal hizmet eğitiminde ve uygulamalarında müracaatçıların yaşamlarının bir parçası olan dini ve manevi inançların önemine ve dini ve manevi uygulamaların müracaatçılar için potansiyel faydasına odaklanılmasına yönelik bir ihtiyaç olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde, Sheridan ve arkadaşları (1994) tarafından yürütülen çalışmada, dini öğelerin ve maneviyatın sosyal hizmet uygulamalarında nasıl kullanılacağına ilişkin tekniklerin ve konuların sosyal hizmet eğitim müfredatında yer almasıyla ilgili öğrencilerin olumlu tutumlarının olduğu gözlenmiştir. Anlatılanlar ışığında, sosyal hizmet eğitiminde ve müdahale süreçlerinde önemli yer tutan bireyin dünyasını anlamlandırma biçiminde otantik kimliğin ve manevi yönelimlerin tartışılmasının önemli

olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında, otantik eğilimi yüksek olan bireylerin benliklerini yansıtmakta daha özgür ve doğal oldukları yönündeki yordamayla birlikte sahip oldukları birçok rol içerisinde “kendileri gibi olma” eğiliminde ve içlerinden geldiği haliyle davranmaları (Kernis ve Goldman, 2006) vurgusu bu varsayımı güçlendirici bir etki yapmaktadır. Bu özelliklere sahip bireyin kendi içine yönelimi artmakta ve yaşam amacını oluşturmada maneviyata yöneliminin pozitif bir etki göstereceği öngörülebilmektedir. Otantik kimlik ve maneviyat arasındaki ilişkileri ortaya koyan daha önce yapılmış çalışmalar dikkate alındığında, sosyal hizmet öğrencilerinin otantik eğilimleri ve manevi yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesinin sosyal hizmet eğitimine katkı sunabileceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Çalışmanın ana amacı, sosyal hizmet öğrencilerinin otantik kimlik ve manevi yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi şeklinde belirtilebilmektedir. Bu ana amaç çerçevesinde çalışmanın sonunda ulaşılmaması öngörülen ve sosyal hizmet birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyo demografik özelliklerine göre otantik kimlik eğilimleri ve manevi yönelimleri arasında belli bir farklılık düzeylerinin ve otantik kimlik ile manevi yönelim arasında diğer çalışmalar için bir adım oluşturabilecek ve sosyal hizmet eğitiminde yorumlamaya izin verecek bir ilişkinin bulunması şeklinde ifade edilebilen alt amaçlar belirlenmiştir. Bahsedilen ana amaç ve alt amaçlar doğrultusunda, aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

- H1. Manevi yönelim ile cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H2. Otantik kimlik ve cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H3. Manevi yönelim ve öğrencilerin sınıf düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H4. Otantik kimlik ve öğrencilerin sınıf düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H5. Manevi yönelim ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H6. Otantik kimlik ile öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H7. Manevi yönelim ile öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H8. Otantik kimlik ile öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır.
H9. Manevi yönelim ile otantik kimlik arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır.
H10. Manevi yönelik ve otantik kimlik alt boyutları (farkındalık, tarafsızlık, davranışsal, ilişkisel uyum) arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Araştırma temel olarak nicel tasarımın ilişkisel tarama modeline uygun olarak planlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişten günümüze hala varlığını sürdüren bir durumu betimlemek amacıyla kullanılan araştırma yaklaşımlarıdır. İncelenen konu bağlamında katılımcılarının davranış ve tutumlarının belirlendiği, araştırmaya konu olan kişi ve olayların tanımlanmaya çalışıldığı bir araştırma modelini temsil etmektedir. Tarama modelinde elde edilen sonuçlar, “neden-sonuç” ilişkisi ortaya koymaktan ziyade değişkenlerin durumunu yordamaya ilişkin bilgiler sunmaktadır (Karasar, 2010). İlişkisel tarama modelleri “korelasyon türü ilişki” ve “karşılaştırmayla elde edilen ilişki” olmak üzere iki şekilde yapılabilmektedir. Korelasyon türü ilişki araştırmalarında yönsüz değişim (ilişkisizlik), aynı yönlü değişim ve ters yönlü değişim olmak üzere üç çeşit ilişki durumu ortaya konabilmektedir. Karşılaştırma türü ilişkisel araştırmalarda ise en az iki değişken arasında bağımlı değişkene göre aralarında fark olup olmadığı analiz edilmektedir (Karasar, 2016). Tarama modelinin bir türü olup araştırmamızda kullanılan ilişkisel tarama modelleri ise, iki veya daha fazla değişkene herhangi bir müdahalede bulunulmaksızın aralarındaki ilişkinin incelendiği araştırmalardır. İlişkisel tarama modelinde, değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla ilişki, fark veya etkiyi saptamaya yönelik istatistiksel analizler yapılabilir ve değişken ortalamaları karşılaştırılabilir (Şimşek, 2013).

Çalışma Grubu

Bu çalışma, Konya ilinde yer alan Üniversitelerin sosyal hizmet bölümlerinde eğitim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerini kapsamaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Sosyodemografik Özellikler

<i>Cinsiyet</i>	Sayı	Yüzde (%)
<i>Kadın</i>	191	83,8
<i>Erkek</i>	37	16,2
<i>Toplam</i>	172	100
<i>Sınıf</i>	Sayı	Yüzde (%)
<i>Birinci Sınıf</i>	148	64,9
<i>Dördüncü Sınıf</i>	80	35,1
<i>Toplam</i>	228	100

Tablo 1’de görüleceği üzere, çalışma 148’i birinci sınıfta ve 80’i dördüncü sınıfta eğitim gören toplam 228 öğrenci arasında yürütülmüştür. 191’i kadın, 37’si erkek olan katılımcı grubun bir cinsiyet kimliğinin ön plana çıkmasının en önemli nedeninin özellikle son yıllarda sosyal hizmet bölümünü tercih eden öğrenci potansiyelinin, kadın olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Anne ve Babalarına Ait Eğitim Durumları

<i>Annenizin Eğitim Durumu:</i>	Sayı	Yüzde (%)
<i>Okuryazar değil</i>	12	5,3
<i>Okuryazar</i>	66	28,9
<i>Ortaokul</i>	87	38,2
<i>Lise</i>	43	18,9
<i>Yüksekokul-Üniversite</i>	20	8,8
<i>Toplam</i>	228	100
<i>Babanızın Eğitim Durumu:</i>	Sayı	Yüzde (%)
<i>Okuryazar değil</i>	2	0,9
<i>Okuryazar</i>	40	17,5
<i>Ortaokul</i>	76	33,3
<i>Lise</i>	67	29,4
<i>Yüksekokul-Üniversite</i>	41	18,8
<i>Toplam</i>	228	100

Katılımcıların çoğunluğunun annesinin ve babasının ortaokul mezunu olduğu görülürken 12 katılımcının annesinin, 2 katılımcının da babasının okuryazar olmaması da dikkat çekici bir tanımlayıcı bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışma modelinin oluşturulması aşamasında, öğrencilerin kimlik kazanım sürecinin ilk adımlarını attıkları ve fiilen tamamlamaya yaklaştıkları süreçte, otantik kimlik algılarının inşasında annenin ve babanın eğitim düzeyinin etkili olabileceği noktası, araştırmacılar tarafından üzerine durulan bir konu olmuştur. Tanımlayıcı bulgulara göre, yüksekokul ya da üniversite mezunu olan babaların annelerin sayısından yüksek olması, kadının eğitimi ve güçlendirilmesi noktasının da otantik kimlik kazanım sürecindeki olası etkisini düşündürmektedir.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu form, toplam 4 kapalı ve açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular, öğrencilerin cinsiyet ve sınıf bilgisi, anne-babanın eğitim durumlarını kapsamaktadır.

Manevi Yönelim Ölçeği: Kasapoğlu (2015) tarafından geliştirilen ölçüm aracı toplam 16 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Bireylerin manevi yönelimlerini değerlendirmeyi amaçlayan ölçekte, 1-hiç katılmıyorum 7- tamamen katılıyorum şeklindeki 7’li likert tipinde değerlendirme yapılmaktadır. Bununla birlikte ölçekten en düşük 16, en yüksek 112 puan alınabilmekte ve alınan yüksek puan manevi yönelimin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğe ait Cronbach Alpha Katsayısı .84 olarak hesaplanmıştır.

Özgünlük Ölçeği: Kernis ve Goldman (2006) tarafından geliştirilen ölçüm aracı Aydoğan, Özbay ve Büyüköztürk (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Toplamda 39 maddeden oluşan ölçek, 5’li likert tipinde (1= Hiç Katılmıyorum, 5= Tamamen Katılıyorum) derecelendirilmektedir. Ölçüm aracında, “ilişkisel uyum” (10 madde), “tarafsızlık” (7 madde), “farkındalık” (12 madde) ve “davranışsal” (10 madde) olmak üzere dört alt boyut bulunmaktadır. Ölçeğin toplamına ait Cronbach Alpha Katsayısı .86, ilişkisel uyum, tarafsızlık, farkındalık ve davranışsal alt boyutlarına ait Cronbach Alpha Katsayıları ise sırasıyla .65, .59, .69 ve .66 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte 18 madde (1, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 19, 23, 24, 27, 30, 31, 33, 35, 36 numaralı maddeler) ters olarak kodlanmaktadır.

BULGULAR

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine göre Manevi Yönelim Ölçeği ve Otantik Kimlik (Özgünlük) Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Değişken</i>	Grup	N	Ort.	Std. Sap.	T	Sig.
<i>Manevi Yönelim</i>	Kadın	191	5,92	1,03	4,17	,000
	Erkek	37	5,09	1,32		
<i>Otantik Kimlik</i>	Kadın	191	3,42	,35	-,403	,687
	Erkek	37	3,44	,37		

Kadın katılımcıların manevi yönelim puan ortalamalarının erkek katılımcılara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir düzeyde ($p < .05$) daha yüksek olduğu görülmekte ve bu açıdan araştırma modelinin kurgulanması aşamasında sınanmak istenilen ilgili hipotez (H1) kabul edilebilmektedir. Buna karşın, otantik kimlik algısı erkek katılımcılarda çok az olarak değerlendirilebilecek bir farklılıkla kadın katılımcılara göre daha yüksek olmakla birlikte bu farklılığın istatistiksel açıdan bir anlamlılığı ($p > .05$) işaret etmediği görülmekte ve buna bağlı olarak ilgili hipotez (H2) reddedilmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Sınıf Düzeylerine göre Manevi Yönelim Ölçeği ve Otantik Kimlik (Özgünlük) Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Değişken</i>	Grup	N	Ort.	Std. Sap.	T	Sig.
<i>Manevi Yönelim</i>	1.sınıf	148	5,89	1,03	1,89	,059
	4.sınıf	80	5,59	1,32		
<i>Otantik Kimlik</i>	1.sınıf	148	3,43	3,42	5,51	,608
	4.sınıf	80	3,40	3,44		

Katılımcıların sınıf düzeylerine göre manevi yönelim ve otantik kimlik ölçeklerinden almış oldukları puanlar arasında önemli bir farklılık görülmemektedir. Bununla birlikte, birinci sınıf öğrencilerinin az bir farklılık olmasına karşın manevi yönelim ve otantik kimlik ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığa ulaşılamayan ($p>.05$) bu bulguya göre, ilgili hipotezler (H3 ve H4) reddedilmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına göre Manevi Yönelim Ölçeği ve Otantik Kimlik (Özgünlük) Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sap.</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Manevi Yönelim</i>	Okuryazar değil	12	5,72	1,07	,570	,685
	Okuryazar	66	5,68	1,01		
	Ortaokul	87	5,86	1,00		
	Lise	43	5,93	1,23		
	Yüksekokul-Üniversite	20	5,58	1,89		
<i>Otantik Kimlik</i>	Okuryazar değil	12	3,51	,40	5,43	,000
	Okuryazar	66	3,34	,30		
	Ortaokul	87	3,35	,28		
	Lise	43	3,61	,45		
	Yüksekokul-Üniversite	20	3,53	,38		

Katılımcıların manevi yönelim ve otantik kimlik algılarının annelerinin eğitim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin olarak yürütülen analiz sonucunda, genel olarak otantik kimlik algısında bu bağımsız değişken açısından istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın ($p<.05$) olduğu görülürken manevi yönelim noktasında benzer anlamlılık ($p>.05$) yakalanamamıştır. Buna göre, manevi yönelim ölçeği puan ortalamaları ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılığın bulunduğu ilişkin oluşturulan hipotez (H5) reddedilirken otantik kimlik ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılığı işaret eden hipotez (H6) kabul edilmiştir.

Otantik kimlik ölçeğinden alınan puan ortalamasının annenin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermesi üzerine, eğitim düzeylerini belirten gruplar arasında görülen bu farkın kaynağını belirlemek üzere karşılaştırmalar yapmak için post-hoc test istatistiğinin yürütülmesine ihtiyaç duyulmuştur. Tablo 6'da sonuçları görüleceği üzere, Tukey HSD testi uygulanmış ve elde edilen bulgulara göre, annesi lise mezunu olan katılımcıların otantik kimlik ölçeğine ait puan ortalamalarının annesi herhangi bir mezuniyet derecesine sahip olmayan sadece okuryazar olan ve ortaokul mezunu olan katılımcıların puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık ($F=5,43$, $p<.05$) olduğu bulunmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına göre Manevi Yönelim Ölçeği ve Otantik Kimlik (Özgünlük) Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Kaynağını Belirlemek Üzere Uygulanan *Post-Hoc* Testine İlişkin Sonuçlar

<i>Annenin Eğitim Durumu (I)</i>	<i>Annenin Eğitim Durumu (J)</i>	<i>Ortalama Farkı</i>	<i>SH</i>	<i>Sig.</i>
<i>Okuryazar değil</i>	Okuryazar	,16492	,10856	,551
	Ortaokul	,15083	,10652	,618
	Lise	-,09933	,11294	,904
	Yüksekokul-Üniversite	-,02778	,12631	,999
<i>Okuryazar</i>	Okuryazar değil	-,16492	,10856	,551
	Ortaokul	-,01409	,05647	,999
	Lise	-,26425(*)	,06779	,001

<i>Ortaokul</i>	Yüksekokul-Üniversite	-,19270	,08830	,190
	Okuryazar değil	-,15083	,10652	,618
	Okuryazar	,01409	,05647	,999
	Lise	-,25016(*)	,06448	,001
<i>Lise</i>	Yüksekokul-Üniversite	-,17860	,08578	,231
	Okuryazar değil	,09933	,11294	,904
	Okuryazar	,26425(*)	,06779	,001
	Ortaokul	,25016(*)	,06448	,001
<i>Yüksekokul-Üniversite</i>	Yüksekokul-Üniversite	,07156	,09363	,941
	Okuryazar değil	,02778	,12631	,999
	Okuryazar	,19270	,08830	,190
	Ortaokul	,17860	,08578	,231
	Lise	-,07156	,09363	,941

Tablo 7. Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına göre Manevi Yönelim Ölçeği ve Otantik Kimlik (Özgünlük) Ölçeği Puan Ortalamaları

<i>Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sap.</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Manevi Yönelim</i>	Okuryazar değil	2	5,63	0,88	,750	,580
	Okuryazar	40	5,89	0,91		
	Ortaokul	76	5,85	1,10		
	Lise	67	5,87	1,04		
	Yüksekokul-Üniversite	41	5,51	1,59		
<i>Otantik Kimlik</i>	Okuryazar değil	2	3,27	0,05	2,10	,066
	Okuryazar	40	3,33	0,29		
	Ortaokul	76	3,38	0,32		
	Lise	67	3,53	0,42		
	Yüksekokul-Üniversite	41	3,36	0,36		

Katılımcıların babalarına ait eğitim düzeyleri ile manevi yönelim ve otantik kimlik ölçeklerine ait puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın bulunmadığına ($p > .05$) ilişkin ANOVA testi sonuçları ile birlikte ilgili hipotezler (H7 ve H8) reddedilebilmektedir. İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yakalanmamasına rağmen, babaları sadece okuryazar olan öğrencilerin manevi yönelimlerinde ve lise mezunu olan öğrencilerin otantik kimlik algılarında ortalama puanlarda diğer gruplara göre az da olsa bir farklılık olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Manevi Yönelim Ölçeği ile Otantik Kimlik Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

	Manevi Yönelim Ölçeği	
	r	p
<i>Otantik Kimlik Ölçeği</i>	.320**	.000
<i>Farkındalık</i>	.284**	.000
<i>Tarafsızlık</i>	.017	.079
<i>Davranışsal</i>	.174**	.009

İlişkisel Uyum

.368**

.000

Katılımcıların otantik kimlik ve manevi yönelim ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde, toplam puan ortalamaları arasında düşük düzeyde pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir olduğu görülmektedir ($r=.320$, $p<.05$). Dolayısıyla, öğrencilerin otantik kimliğe yönelik algıları arttıkça manevi yönelimlerinin de yükseldiği şeklinde bir çıkarım yapılabilmektedir. Bunun yanında, otantik kimlik ölçeğine ait alt boyutlar ile manevi yönelim ölçeğine ait puan ortalamaları arasındaki ilişki analiz edildiğinde, manevi yönelim ölçeği ile “ilişkisel uyum” alt boyutu puan ortalaması arasında düşük ($r=.368$, $p<.05$); “farkındalık” ($r=.284$, $p<.05$) ve “davranışsal” ($r=.174$, $p<.05$) alt boyutları arasında zayıf, pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna karşın, manevi yönelim ölçeği ile “tarafsızlık” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r=.017$, $p>.05$). Buradan hareketle, öğrencilerin ilişkisel uyum, davranışlara, düşüncelere ve duygulara olan farkındalığı ve kendi değerleri ve tercihleri doğrultusunda davrandığını işaret eden davranışsal algının da yükseldiği yorumu yapılabilmektedir.

Tablo 9. Otantik Kimlik ve Alt Boyutlarının Manevi Yönelim Üzerindeki Etkisi

Bağımlı Değişken: Manevi Yönelim Puanı

Bağımsız Değişkenler	R	R²	F	B	β	t	p
<i>Otantik Kimlik</i>	.320	.102	25,710	1,026	.320	5,070	,000
<i>Farkındalık</i>	.284	.080	19,782	0,675	.284	4,448	,000
<i>Davranışsal</i>	.174	.030	7,030	0,338	.174	2,651	,009
<i>İlişkisel Uyum</i>	.368	.136	35,486	0,812	.368	5,957	,000

Tablo 9’da görüleceği üzere, otantik kimlik manevi yönelim değişkenindeki varyansın %10’unu istatistiksel açıdan anlamlı olarak açıklarken, otantik kimliğin alt boyutlarının bu değişimdeki açıklamasını görmek için yapılan analize göre ise, “farkındalık” alt boyutunun manevi yönelim değişkenindeki varyansın %8’ini, “davranışsal” alt boyutunun %3’ünü ve “ilişkisel uyum” alt boyutunun ise %14’ünü istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde açıkladığı görülmektedir. Buna göre, manevi yönelimde görülen değişimin ilişkisel uyumla daha iyi açıklandığı söylenebilmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sosyal hizmet uzmanı adayları olan öğrencilerin müracaatçılarına yönelik etkin bir müdahale ortaya koymaları bakımından kendi otantik kimlikleri ve manevi yönelimlerinin öğrenilmesi önem taşımaktadır. Sosyal hizmet eğitiminin, sosyal hizmet adayları olan bireylerin kimliklerini inşa süreci bağlamında ele alınmasının yol gösterici nitelikte olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmada birinci ve dördüncü sınıf sosyal hizmet öğrencilerinin bazı sosyo-demografik özellikleri, otantik kimlikleri ve manevi yönelimleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Öncelikle çalışma grubundaki öğrenciler dikkate alındığında kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuç, sosyal hizmet bölümlerinin kadın öğrenciler tarafından daha fazla tercih ediliyor olmasıyla açıklanabilmektedir. Öğrencilerin sınıfsal dağılımı göz önüne alındığında, dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıflara göre daha az sayıda oldukları görülmektedir. Bunun nedeni, dördüncü sınıf öğrencilerinin blok uygulama dersi kapsamında kurumlarda uygulama devam etmeleri ve bu açıdan araştırmacıların bu öğrencilere erişiminin kısıtlanması şeklinde açıklanabilmektedir.

Öğrencilerin manevi yönelimleri, cinsiyet gruplarına göre değerlendirildiğinde, anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre kadın sosyal hizmet öğrencilerinin manevi yönelimleri daha yüksektir. Mert ve Topal (2018, s. 77) tarafından yapılan çalışmada, kadınların erkeklere göre manevi duygulara daha yatkın olduğu ve kadınların başkalarına bağımlılık oranının erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu durum, kadınlara yüklenen toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklanabilmekte ve buna bağlı olarak, kadınların kendi kararlarını verme ve duygularını ifade etme noktasında çevresinden bağımsız hareket edemediği ve özerkliklerinin tanımlanan roller gereği zayıfladığı hatta yok edildiği şeklinde yordandığı görülmektedir. Buna karşın, öğrencilerin otantik kimlikleri

ise cinsiyet gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Ekşi, Sayın ve Demir Çelebi (2016, s. 91) tarafından yapılan çalışmada, kadınların otantiklik düzeyleri erkeklere göre daha yüksek olurken, bu durum araştırmacılar tarafından eğitim düzeyinin yüksekliğiyle birlikte cezalandırmadan kaçmadan kendi duygularını açık bir şekilde ifade edebilen ve kendi kararlarını vererek uygulayabilen bireyler olarak güçlenebildikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin manevi yönelim ve otantik kimlikleri sınıf düzeyine göre değerlendirildiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Yeter (2019) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin manevi yönelimlerinin sınıf bilgisine göre farklılaşmadığı bulunarak mevcut çalışma ile elde edilen sonuçlar desteklenmiş gibi görünmektedir. Temel hedefi bireyleri güçlendirerek ve özgürleştirerek sosyal değişim ve gelişimin önündeki engelleri kaldırmak olan sosyal hizmet disiplininin uygulayıcısı olmaya aday öğrencilerin bireysel gelişimleri üzerinde aldıkları sosyal hizmet eğitiminin ne kadar etkin olduğu bu bağlamda tartışılmaya değer görülmektedir.

Çalışmada elde edilen başka bir sonuç olarak öğrencilerin annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerinin manevi yönelimleri üzerinde bir etki oluşturmadığı şeklinde belirtilebilmektedir. Buna karşın, Çelik ve arkadaşları (2014) tarafından hemşireler arasında yapılan çalışmada, anneleri lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip olan katılımcıların manevi yönelim düzeylerinin de yüksek olduğu yönünde bir sonuca ulaşılmıştır. Çalışma diğer bulgularıyla bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde, bu farklı sonucun hemşirelerin medeni durumu ve bakım vermekle yükümlü oldukları bir yakınlarının olmasından kaynaklandığı düşünülebilmektedir. Buradan hareketle, sosyal hizmet öğrencilerinin manevi yönelimleri özelinde anlamlı ve yordanabilir sonuçlara ulaşabilmek için başka değişkenlere ya da derinlemesine görüşmelere ihtiyaç duyulduğu öngörülebilmektedir. Bunun yanında, başka bir çalışmada ise, benzer şekilde anneleri üniversite- yüksekokul mezunu olan öğrencilerin maneviyatla ilişkili algılarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Erenoğlu ve Can, 2019). Ayrıca, Dursun (2019) tarafından yürütülen tez çalışmasının sonuçları mevcut çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte katılımcıların babalarının eğitim düzeyi ile sahip oldukları maneviyatla ilişkili algıları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığını işaret etmektedir.

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim düzeyleri ile farklılık analizinin yürütüldüğü başka bir değişken otantik kimlik algısı açısından anneleri lise ve üzeri eğitim durumuna sahip öğrencilerin otantik kimlik puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunurken, bu farklılık babaların eğitim durumları açısından gözlenememiştir. Bireyin yetişme sürecinde büyük etkisi olan aile ortamının oluşmasında başrolleri olan anne ve babanın sahip oldukları özelliklerin otantik kimlik kazanım sürecinde özellikle çevresi içinde birey anlayışından yola çıkarak etkili olduğu yordaması yapılabilmektedir. Bununla birlikte, otantik kimlik algısı ve kazanım sürecinin etkilendiği birden fazla faktör ve değişkenin olduğu da bilinmektedir. Buradan hareketle, annenin eğitim düzeyinin yüksek olması ile çocuklarının otantik kimlik algılarının yüksek olması arasında görülen ilişki annenin eğitim sürecinde geçirdiği zamanlarda kendi bilgi ve beceri kazanımlarının çocuk yetiştirme ve çocuğun fikirlerine ve kararlarına saygı duymasına olan etkisi ile açıklanabilmektedir. Ayrıca, karşılıklı etkileşimlerin yoğun olduğu aile ortamında otantik kimlik kazanım sürecinin açıklanmasında farklı değişkenlerin de sürece dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu yordamalar ışığında, Ekşi ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmada anne ve baba tutumları ve bağlanma biçimleri gibi değişkenlerle sahte kimlik algısı arasındaki farklılığa bakarak otantik kimlik üzerine çıkarımlar yapılmaya çalışıldığı görülmüştür. Başka bir çalışmada ise, kendini ayırt etme ve özgecilik ile babanın eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın bulunmamış olması da otantik kimlik kazanım sürecini yordamada başka bir sonucu işaret etmektedir (Mert ve Gülmez, 2018).

Otantik eğilimi yüksek olan birey, kendi yaşamının sorumluluklarını alarak, toplumun ve diğer insanların beklentilerinden bağımsız olarak değerler sistemini oluşturmaktadır. Değerler sisteminin oluşturulmasında bireyin manevi eğiliminin temel bir belirleyici faktör olduğu bilinmektedir. Bu bağlamdan yola çıkılarak manevi yönelim ile otantik kimliğin ilişkili olması beklenmektedir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin manevi yönelimleriyle otantik kimlikleri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, manevi yönelim ile otantik kimliğin alt boyutları olan farkındalık, davranışsal ve ilişki uyum arasında pozitif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu da görülürken tarafsız alt boyutu ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiden bahsedilememiştir. Mert ve Topal (2018) tarafından yürütülen araştırmada manevi yönelimle benlik ayırma arasında pozitif yönde bir ilişki

ortaya konmuştur. Çalışmadaki benlik ayrılaşması kavramı otantik kimliğe işaret ettiğini belirtmekte fayda bulunmaktadır. Otantikliğin kimlik kazanımı ve ahlaki gelişimle birlikte yol aldığı ifade eden Ekşi ve arkadaşları (2019) bireylerin yaşamlarını anlamlandırma boyutları ile ilgili olduğunu vurgulamışlar ve bireyin otantiklik düzeyindeki artışın bireyin kendi içsel dinamiklerini daha fazla kullanmaya eğilimli olduğunu ve dışsal faktörlerin kararlarını ve eylemlerini yönlendirmesine olanak tanımadığının bir işareti olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, otantik kimlik ve manevi yönelim açısından tartışmayı biraz da daha genişletmek için kişilerarası ilişkilerin gelişiminde ve dönüşümünde önemli yeri olan iletişim araçlarına da değinmek önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Bireylerin kendi kimliklerini açıkça ifade ederek paylaşımlarda ve etkileşimlerde bulunabilmelerinin önemli göstergelerinden biri olarak sosyal medya kullanımı olduğunu öne sürerek bunun üzerine araştırma yapan Taşcıoğlu ve Tosun (2018), bireylerin facebook paylaşımlarında gerçek benlik kullanımının yoğunluklu olarak öne çıktığı sonucuna varmışlar ve bunun nedenini de tanıdıkları sosyal çevreden olan arkadaş ve yakınlarının takiplerinin etkili olduğunu yordamışlardır. Dolayısıyla, bireylerin bir şekilde etkileşimde buldukları bireylerin olduğu bir ortamın duyguları ve düşünceleri çekingenlik davranışı geliştirmeden sunmada önemli bir değişken olduğu vurgulanabilmektedir. Bu noktada, çevresi içinde tanımlanan ve çevresine göre anlamlandırılabilen bireye başka açıdan bakılabilmektedir. Birey çevresinden etkilenecek olumlu ya da olumsuz düşünce ve davranış kalıplarına girebileceği gibi yakın çevresinin yanında kendini ifade etme noktasında daha samimi ve girişken tutumlar da sergileyebilmektedir. Bu durumda, her ne kadar düzeyi ve yöntemi tartışmaya ve yordanmaya muhtaç olsa da birey bir şekilde kendi kararlarını verme ve kendini gerçekleştirme özerkliğinde olumlu büyüme sağlayabildiği ve sosyal medyanın da günümüzde bu yönde bir araç olarak temsil edilebildiği yorumu yapılabilmektedir.

Otantikliğin yani bireylerin yaşamlarını kurgulama sürecinde kendi varoluşsal anlamlandırmalarını dikkate alma süreçlerinin benlikleri dışında diğerlerinin tercihlerini, yönelimlerini, duygularını ve düşüncelerini dikkate alarak kabullendikleri görülmektedir. Dolayısıyla, kendi kararlarını ve tercihlerini önemseyen bireylerin aynı zamanda sosyal çevreleriyle olan ilişkilerinde diğerlerinin gerçekliklerini göz önüne alarak bütünleşmeye önem verdikleri (Yöntem ve İlhan, 2013) de konuyla ilgili tartışılan başka bir boyutu ortaya koymaktadır. Otantik kimliği açıklamada tartışma konusu olabilecek diğer değişkenlerin arasında güç mesafesi, güç kaynakları ve ödül- ceza sistemi gibi etkenler olabilmektedir. Yasal güç, uzmanlık ve ödül gücü, karizmatik ve zorlayıcı güç gibi farklı çeşitleri olan güç kaynaklarından zorlayıcı gücün ve yasal gücün kullanımı bireylerin kendi ifadelerini belirtmelerinin önünde bir baskı oluştururken, ödül, uzmanlık ve karizmatik gücün bu durumun tersini işaret etmesi beklenmektedir. Buna karşın, toplumların ve kültürlerin ödül ve cezaları anlamlandırma boyutlarından gelen farklılıkların ya da uzmanlığa atfedilen anlamın değişkenliği bu durumun beklentilerle örtüşmeme olasılığını doğurmaktadır (Sarıcı ve ark., 2016). Bu nedenle, bireyin manevi dünyasındaki anlamlandırmaların kültürel sembollerden ve sosyal çevreden etkilenecek bireyin kimlik kazanım ve gelişim sürecine de sirayet ettiği gözlenebilmektedir.

Otantikliğin doğuştan var olan bir nitelik olmadığını, sonradan deneyimlerle gelişen bir süreç olduğunu vurgulayan Kesken ve Ayyıldız (2008) bu gelişimin sağlıklı olabilmesi için bireylerin öncelikli olarak kendilerini tanımaları gerektiğini ifade etmektedirler. Bu bağlamla birlikte, Avolio ve arkadaşlarının (2004) otantik lider tanımının altını çizen araştırmacılar, bu tanımın içinin bireyin kendi düşüncelerini ve eylemlerini hayata geçirmekte kararlı olduğu ve bununla birlikte bunların diğerleri tarafından nasıl anlamlandırıldığına yönelik farkındalık geliştirmekle doldurulduğunu belirtmektedirler. Ayrıca, otantiklik düzeyi yüksek olan bireylerin kendi güç dinamiklerini ve güçlü yanlarını yönetmekte başarılı olduklarına yönelik de ayrıca bir çıkarımları bulunmaktadır. Buradan hareketle, bireyin kimlik kazanım sürecinin sosyal medya, yeni tanımlanan sosyal rol ve statüler gibi kişilerarası ilişkilerde dönüşüm ve değişim yaratan farklı faktörlerle birlikte ele alınmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, manevi yönelim noktasında yaşanan değişim ve yeni tanımlamaların aile, eğitim, siyaset, ekonomi gibi farklı sosyolojik kurumlar açısından ele alınarak bireysel düşünce ve davranışlara olan yansımalarının tartışılması başka bir önemli noktayı oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

Alptekin, K. (2016). İntihar Davranışı: Yayınlık, Nedenler ve Sonuçlar. (İçinde) *İntihar ve Töre Cinayetleri Bağlamında Sosyal Sorunlar ve İslam* (ss. 11-16). İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları: 1305.

- Aydoğan, D., Özbay, Y., & Büyüköztürk, Ş. (2017). Özgünlük Ölçeği'nin uyarlanması ve özgünlük ile mutluluk arasındaki ilişkide maneviyatın aracı rolü. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 5(1), 38-59.
- Bolea, P. S. (2012). Cross- cultural service learning with native Americans: pedagogy for building cultural competence. *Journal of Teaching in Social Work*, 32(3), 284-299.
- Bowens, L. (1999). Authenticity in Kurosawa. *Journal of Value Inquiry*, 33(29), 227-237.
- Bullis, R. K. (1996). *Spirituality In Social Work Practice*. Taylor & Francis: Washington.
- Canda, E. R. (1988). Conceptualizing spirituality for social work: Insights from diverse perspectives. *Social Thought*, 14(1), 30-46.
- Çelik, G. (2017). Varoluş felsefeleri, varoluşçu terapi ve sosyal hizmet. *Dokuz Eylül University Journal of Graduate School of Social Sciences*, 19(3), 417-439
- Çelik, A. S., Özdemir, F., Durmaz, H., & Pasinlioğlu, T. (2014). Hemşirelerin maneviyat ve manevi bakımı algılarına düzeyleri ve etkileyen bazı faktörlerin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 1(3), 1-12.
- Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of General Psychiatry*, 50(12), 975-90.
- Dursun, N. (2019). Evli ve bekar bireylerin yaşamın anlamı ve maneviyat düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Duyan, V. (2003). Sosyal hizmetin işlev ve rolleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 14(2), 1-22.
- Ekşi, H., Kardaş, S., İnci, O. (2018). Üniversite öğrencilerinin ana baba bağlanma düzeyleri ve sosyal görünüş kaygılarının sahte benlik algılarını yordayıcılığı. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(STEMES'18), 155-163.
- Ekşi, H., Sayın, M., & Çelebi, Ç. D. (2016). Üniversite öğrencilerinin özgecili ve otantiklik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14(32), 79-102.
- Ekşi, H., Sayın, M., Liman, M. (2019). Otantikliğin yaşamın anlamı üzerindeki etkisinin incelenmesi: amaç bilincinin aracı rolü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(65), 795-803.
- Erenoğlu, R., Can, R. (2019). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin manevi destek algıları ve etkileyen faktörler. *Journal of Academic Research in Nursing*, 5(1), 23-30.
- Fleischer, L. (2005). The development of authentic identity: implications for the soul of education. *Reclaiming Children and Youth*, 14(3), 179-183.
- Fraternali, K. (1998). Sartre's existentialism and social work. *Journal of International & Comparative Social Welfare*, 14(1), 62-75.
- Furman, L. D., Benson, P. W., Grimwood, C., Canda, E. (2004). Religion and spirituality in social work education and direct practice at the millennium: a survey of UK social workers. *The British Journal of Social Work*, 34(6), 767-792.
- Gilbert, M. C. (2000). Spirituality in social work groups: practitioners speak out. *Social Work with Groups*, 22(4), 67-84.
- Gilligan, P., Furness, S. (2006). The role of religion and spirituality in social work practice: views and experiences of social workers and students. *The British Journal of Social Work*, 36(4), 617-637.
- Haimson, O. L., Hoffman, A. L. (2016). Constructing and enforcing "authentic" identity online: Facebook, real names, and non-normative identities. *First Monday: Peer -Reviewed Journal on the Internet*, 21(6).
- Impett, E. A., Strachman, A., Finkel, E. J., & Gable, S. L. (2008). Maintaining sexual desire in intimate relationships: The importance of approach goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 94(5), 808.
- Hall, J. C., & Theriot, M. T. (2016). Developing multicultural awareness, knowledge and skills: diversity training makes a difference? *Multicultural Perspectives*, 18(1), 35-41.
- James, S. (2015). Finding your passion: work and the authentic self. *M/C Journal*, 18(1), <http://www.journal.media-culture.org.au/index.php/mcjournal/article/view/954>.
- Jani, J. S., Osteen, P., & Shipe, S. (2016). Cultural competence and social work education: moving toward assessment of practice behaviors. *Journal of Social Work Education*, 52(3), 311-324.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kasapoğlu, F. (2017). Psikolojik danışma süreci ve maneviyat: Bir bütünleştirme arayışı. *Hikmet Yurdu*, 10(19), 141-157.
- Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2005). Authenticity, social motivation, and psychological adjustment. *Social motivation: Conscious and unconscious processes*, 210-227.
- Kernis, M. H., & Goldman, B. M. (2006). A multicomponent conceptualization of authenticity: Theory and research. *Advances in Experimental Social Psychology*, 38, 283-357.
- Kesken, J., Ayyıldız, N. A. (2008). Liderlik yaklaşımlarında yeni perspektifler: pozitif ve otantik liderlik. *Ege Akademik Bakış*, 8(2), 729-754.

- Kızıllırmak, Ö. (2015). Genç yetişkinlerde yaşamda anlamın maneviyat ve kişilik özellikleri açısından incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Kimmons, R. (2014). Social Networking Sites, Literacy, and the Authentic Identity Problem. *TechTrends*, 58(2), 93-98.
- Klenke, K. (2007). Authentic leadership: a self, leader, and spiritual identity perspective. *International Journal of Leadership Studies*, 3(1), 68-97.
- Korkut Owen, F., Owen, D. (2012). İyilik hali yıldızı modeli, uygulanması ve değerlendirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(9), 24-33.
- Lenton, A. P., Slabu, L., & Sedikides, C. (2016). State authenticity in everyday life. *European Journal of Personality*, 30(1), 64-82.
- Landon, P. S., Feit, M. D. (1999). *Generalist Social Work Practice: A Functional Approach*. Eddie Bowers Publishing, Incorporated.
- Lewis, P. (2013). The search for an authentic entrepreneurial identity: difference and professionalism among women business owners. *Gender, Work and Organization*, 20(3), 252-266.
- Martens, W. H. D. (2005). A theoretical model of fragile authenticity structure. *International Journal of Philosophical Practice*, 2(3), 1-18.
- Maslow, A. (2001). İnsan Olmanın Psikolojisi. İstanbul: Kitap Matbaacılık.
- Mert, A., Gülmez, E. (2018). Özgeçmiş ile benlik ayrılaşması arasındaki yordayıcı ilişkinin bazı değişkenlerle incelenmesi. *Turkish Studies*, 13/11, 961-989.
- Mert, A., & Topal, İ. (2018). Benlik ayrılaşmasının manevi yönelimi yordayıp yordamadığını ve bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 68-91.
- Orange, D. M. (2002). There is no outside: Empathy and authenticity in psychoanalytic process. *Psychoanalytic Psychology*, 19(4), 686.
- Perry, C., Tate-Manning, L. (2006). Unravelling cultural constructions in social work education: journeying toward cultural competence. *Social Work Education*, 25(7), 735-748.
- Sarıcı, D., Nartgün, Z., Nartgün, Ş. S. (2016). Okullarda örgütsel güç kullanımı ile öğretmenlerin otantik liderlik algı düzeyi. *EYFOR 5. Eğitim Yönetimi Forumu Tam Metin Bildiri Kitabı*, 11-13 Eylül 2014, Konya.
- Sarıçalı, M. (2014). Psikolojik danışman adaylarının kendini engelleme algılarının özgünlük düzeyleri ve aldıkları süpervizyon açısından incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Sheafor, W. B., & Horejsi, J. C. (2014). Sosyal Hizmet Uygulaması: Temel Teknikler ve İlkeler. Ankara: Nika Yayınevi.
- Sheridan, M. J., Wilmer, C. M., Atcheson, L. (1994). Inclusion of content on religion and spirituality in the social work curriculum: a study of faculty views. *Journal of Social Work Education*, 30(3), 363-376.
- Sointu, E., Woodhead, L. (2008). Spirituality, gender, and expressive selfhood. *Journal of the Scientific Study of Religion*, 47(2), 259-276.
- Spencer, S. (1957). Religion and social work. *Social Work*, 1(3), 19-26.
- Şimşek, A. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Taşçıoğlu, C., Tosun, L. P. (2018). Facebook'taki benlik sunumları, otantiklik ve psikolojik iyi oluş. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 6(12), 103-125.
- Thomaes, S., Sedikides, C., van den Bos, N., Hutteman, R., & Reijntjes, A. (2017). Happy to be "me?" authenticity, psychological need satisfaction, and subjective well-being in adolescence. *Child Development*, 88(4), 1045-1056.
- Walsh, A. L., Crepeau, E. B. (1998). "My Secret Life": The Emergence of One Gay Man's Authentic Identity. *American Journal of Occupational Therapy*, 52, 563- 569.
- Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Baliousis, M., & Joseph, S. (2008). The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization and the development of the Authenticity Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 55(3), 385.
- Yeter, S. İ. (2019). Üniversite öğrencilerinin mutluluk düzeylerinin aile aidiyeti ve manevi yönelimlerine göre yordanması (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yöntem, M. K., İlhan, T. (2013). Benlik kurguları ve otantikliğin özgeçmiş üzerindeki yordayıcı gücünün incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 2291-2302.